

***Превентивні методи
роботи з учнями
Холодногірського району
щодо виявлення дітей з
ПТСР***

Розвиток особистості школяра

Під час навчання – створені умови для розвитку та становлення особистості:

1. *Взаємодія з ровесниками, вчителями, дітьми різного віку*
2. *Розвиток ініціативності*
3. *Розвиток цілеспрямованості*
4. *Розвиток базової компетентності - вчитися*
5. *Розвиток почуття компетентності в певних сферах життя*
6. *Інші*

Наш час: ЗМІНИ УМОВ ЖИТТЯ

- Звичний ритм життя дитини, її сім'ї
- Стан фізіологічного здоров'я
- Стан психологічного здоров'я
- Відчуття постійного стресу (в різних проявах, по-різному сприймається)
- Діти відчувають війну дещо по-іншому, ніж дорослі
- Вплив дуже тяжких факторів (смерть близьких, здійснення насильства над особою, порушене житло тощо)
- Потреба суміщувати сприйняття впливів усіх факторів війни, в т. ч. наслідків воєнних дій
- До війни не так активоване, а тепер дуже – критичне мислення
- До війни не так активоване, а тепер дуже – креативність та адаптивні здібності
- Багато інших

□ **Екстремальна ситуація** – ситуація, яка виходить за межі звичайного нормального людського досвіду (чи сприймається як така) та загрожує життю чи здоров'ю людини чи групі людей.

□ **Стрес**- неспецифічна реакція організму на різні подразники, яка допомагає людині пристосуватися до мінливих умов.

□ **Емоційний стрес**- захисна реакція, спрямована на дію психічних чинників, що викликають сильні емоції.

□ **Стресовою вважається подія**, яка порушує звичний перебіг життя – образа, втрата, несподівані перепони, неправда, самотність. Ізоляція.

ПТСР

—
це стійка реакція на травмівну подію.

Дитина переживає ПТСР =
є травмівний чинник!

ОЗНАКИ ПТСР

- **флешбеки, пережиття, симптоми повторного пережиття** - несподівані нав'язливі спогади, пов'язані з травмівною подією (з'являються у реальності, у снах, у формі нічних жахів)
- **симптоми уникнення дотику до травми** - уникнення місця, обставин, людей, які можуть нагадати про травмівні дії
- **схильність до відчуження/ізоляції**, відсутність потреби проявляти емоції
- **фізіологічні реакції** – біль, спазми шлунку, болі в спині, головні, заціпеніння, нечутливість до подразнень, дратівливість, спалахи гніву, прискорене серцебиття, задихання, слабкість, порушення сну тощо
- **гіперзбудженість** – послаблення гальмівних процесів
- **нездатність розслабитися** – постійний стан готовності до небезпеки, надмірна пильність, проблеми із зосередженням
- **порушення у функціонуванні психічних процесів** (пам'яті, мислення, відчуттів, почуттів), що є причиною дисфункції інтелекту
- **тривалість порушень** понад один місяць
- ПТСР діагностується у **близько 30%** дітей та дорослих

Прояви ПТСР у дітей

на емоційному рівні:

- **Поява страхів**, які є першою реакцією на пережитий стрес (як потреба уникнути повторного переживання загрозової події)
- **Поява специфічних фобій** (дитина боїться самотності, темряви тощо)
- **Поява відчуття провини** за те, що трапилось (молодші діти - егоцентрики, вони вважають що «все погане сталося через мене»)
- **Інші**

Прояви ПТСР у дітей

на когнітивному рівні

- **Погіршення концентрації уваги (діти стають неуважними)**
- **Порушення пам'яті (діти стають забудькуватими, їм складно згадувати минуле, особливо інформацію травмівного чи стресового характеру)**
- **Втрата вже сформованих когнітивних навичок.**
- **Порушення сприйняття навколишнього середовища (сприйняття стає хаотичним, уривчастим)**
- **Сприйняття вирізняється плутаниною**
- **Поява думок про смерть**
- **Інші**

Очевидні ознаки ПТСР

- **Різні зміни поведінки**, ті, які раніше – не спостерігались
- **Регрес у поведінці** – діти можуть повертатися до поведінки, властивої молодшому віку
- **Посилення агресивності** - гнівливості, упертості, часто - ворожість та конфліктність стосовно інших

ОСНОВА ПРЕВЕНТИВНОЇ МЕТОДОЛОГІЇ з метою попередження ПТСР:

організація діяльності педагога з виявлення дітей, що потребують додаткової психолого-педагогічної уваги під час стресових подій

❖ СКЛАДОВІ превенції

- Високий рівень інформованості педагога щодо станів психічного та психологічного здоров'я учня
- Компетентність вчителя з надання першої психологічної допомоги
- Інформованість педагога/класного керівника щодо соціального статусу здобувача освіти закладу
- Високий рівень обізнаності вчителя щодо ПТСР
- Високий рівень знань особливостей нормального розвитку та порушень функціонування психічних процесів, які забезпечують процес навчальної діяльності
- Достатній рівень взаємодії педагогів/класних керівників з практичним психологом, соціальним педагогом під час освітньої діяльності
- Активна взаємодія педагогів з батьками або особами, що їх замінюють (в т. ч. щодо медичного обстеження дитини)
- Прогностичний характер взаємодії з дитиною (“на 2-3 кроки попереду”)
- Постійна просвітницька робота педагогів з учнями, батьками та особами, що їх замінюють щодо розвитку, відновлення психологічного здоров'я